

esta

Newsletter

ÅRSMÖTESDAGAR i Malmö - och Köpenhamn

Rapport om Falun 2011

FOLKMUSIKALISK CELLOPEDAGOGIK - möt Annika Dobler

ESTA Newsletter

Nummer 1 våren 2009

Innehåll:

Falun 2011: Rapport från förberedelserna.....	4
Stråkdagar i Göteborg i höst.....	5
Wien-konferensen - än är det inte försent.....	7
Masterclass på Bollnäs folkhögskola.....	8
DEBATT	
- ska vi uppmuntra elever att bli orkestermusiker?.....	9
Suzukiläger i Jönköping.....	10
Svensk-Finska sommarakademien.....	11
Givande kurs i högskolemetodik.....	12
Nya violinbyggarmästare.....	14
STRÅKPLANKET	
- med Catharina Grüner-Kronqvist.....	15
TA DIG TON! med Marita Sandberg.....	16
PROFILEN - Annika Dobler.....	17
PRESENTATIONEN	
Låtspel på cello av Annika Dobler.....	18
Noter i ESTA Newsletter	
Slängpolska ur Annika Doblens bok.....	19

European String Teachers Association

European String Teachers Association
 Centralt sekretariat:
 Silvia Meier, ESTA-Schweiz, Murbacherstrasse 22, CH-4056 Basel 22
 Tel : (0041/61) 321 20 18
 e-post: esta-sekretariat@gmx.ch
 President: Edith Peinemann (D)
 Vice president: Kjell-Åke Hamrén (SE)
 Kassör: Käthi Gohl (CH)
 Övriga ledamöter: Karen Valeur (DK), Peter Esswood (GB)

Omslaget: Fiolspel på hög nivå under ledning av Marita Sandberg

är en publikation utgiven för Svenska Stråkläraryrket.

Ansvarig utgivare: Gunnar Crantz

Redaktör: Per Helders

Artiklar, inlägg, recensioner etc är välkomna och skickas till:

estanews@esta.se

ESTA Newsletter/Per Helders

Kristinedalsbacken 3

131 46 Nacka

Tel. 070-535 41 26

Copyright för artiklar och inlägg: SSF och enskilda författare. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera inkommet material. Innehållet i publikationen ger ej uttryck för centrala ESTA:s åsikter i skilda frågor. Eftertryck tillåtet endast efter tillstånd och med angiven källa.

Medlemskap i SSF kostar 350 kr/år för aktiva och stödjande medlemmar, 100 kr för studenter och pensionärer.

Pg 88 69 57-0

OBS! Glöm inte att ange namn och adress tydligt samt att meddela eventuella adressändringar!

Annonspriser tills vidare:

Helt uppslag 3000 kr (färg 4500 kr)

Hel sida 1800 kr (färg 2700 kr)

Halv sida 900 kr (färg 1200 kr)

Mindre 600 kr (färg 900 kr)

För beställning, kontakta SSF, se nedan.

Manusstopp för nr 2 2009: 30 april

Svenska Stråkläraryrket

c/o Päivikki Wirkkala-Malmqvist
 Kanalgatan 106
 603 65 Norrköping e-post: sekreterare@esta.se
 Pg 88 69 57-0
 Hemsida: www.esta.se

Hedersordförande: Harald Thedéen

Hedersledamöter: Anders Sparf, Kjell-Åke Hamrén

Ordförande: Gunnar Crantz

Vice ordförande: Anna Lindal

Sekreterare: Päivikki Wirkkala-Malmqvist

Kassör: Johan Falk

Övriga ledamöter: Ingemar Edström, Siw Burman, Eva Bogren, Per Helders

Suppleanter, tillika kretsombud: Hans Kennemark, Yvonne Bergström, Lars Jöneteg, Frank Lind, Stefan Valdemarsson, Bengt-Eric Norlén

Ordföranden har ordet

Kära medlemmar!

ESTA Newsletter är ju en strikt specialiserad intressetidning inom ett smalt, eller i varje fall tämligen smalt, område. Här ägnar vi oss åt instrumentallärovet pedagogik med inriktning på stråkinstrument. Och faktum är ESTA Newsletter fyller en viktig funktion, som på många olika sätt speglar vår sysselsättning som stråklärare. Men ibland blir man sugen på att beröra inte bara stråkpedagogiska frågor utan även förutsättningar för dessa, även i en ganska vid bemärkelse. Så håll i er. Idag är skolpengen i skottgluggen...

Det var förre statsministern och dåvarande skolministern Göran Persson som drev på kommunaliseringen av skolan. Denna inrebar som bekant (trots att det är bekant tillåter jag mig att nämna det) att Sveriges kommuner tog över det yttersta ansvaret för skolan. Ekonomiskt sett skulle detta regleras med den så kallade skolpengen. Skolpengen var ett fast belopp som kommunen skulle betala till skolan för varje elev. Beloppet varierade beroende på utbildningens art med mera. En kommun var i normalfallet bara skyldig att betala skolpeng till en elev som gick i en skola som låg inom kommungränsen. Dispens gavs då en annan kommun anordnade en utbildning som den egna kommunen inte tillhandahöll. Resultat: Så fort en kommun anordnade en utbildning som grannkommunen inte hade följde man efter. När Stråkberga kommun som hade haft 2-årig musiklinje på gymnasiet ombildade denna till treårigt estetiskt program, så följde Hartslunda kommun genast efter. Problemet var att Stråkberga använde sina tidigare musiklinjelärare, medan Hartslunda, som inte haft någon musiklinje, men som ville behålla sina musikintresserade gymnasieelever inom kommungränsen av budgetskäl, använde - ja, vilka lärare då? Antalet estetiska program mångdubblades inom några år på nittioalet. Undrar om kvaliteten utvecklades lika bra som kvantiteten...

Och en annan experimentell detalj som man införde gäller friskolorna. Man hade infört begreppet riksintag för att säkerställa ett undantag från kommunernas rätt att vägra sina elever bestämma var de skulle gå i skolan. Bara utbildningar med särskilt nationellt intresse skulle få riksintag. Hård prövning gjordes. Men av någon

anledning gällde detta inte friskolor. Dessa fick, och har fortfarande, riksintag enbart i kraft av att de är friskolor. Kära medlemmar, om ni tycker att denna ledare handlar om sådant alla redan känner till, så försäkrar jag er att åtta av tio personer man pratar med om skolan, blir mycket förvånade när de får höra detta. Även folk som arbetar inom skolan....

Summa summarum, utbildningsväsendet är en alltför stor nationell angelägenhet för att tåla ett system som låter kortsiktiga kommunala intressen visa vägen. Utbildningsväsendet är av ett utomordentligt stort nationellt värde för oss som medborgare, och måste därför utformas på ett sådant sätt att skolans pengar går till undervisning, och inte till marknadsföring. Det krävs insikt om att elever utgör utbildningsväsendets kanal in i framtiden, inte att de är handelsvaror.

Detta är inte ett forum för politiska ställningstaganden. Men kanske känns skolans kräftgång påtaglig för en stråklärare, som följer varje individ, som får omedelbara kvitton på vad pedagogik är och som i många fall är beroende av omständigheter som styrs av exempelvis skolpengen eller konsekvenser av den. Utbildningsväsendet skulle må bra av att i högre grad styras av folk med konkreta pedagogiska yrkeskunskaper, och i mindre grad av politiker i varierande grad angripna av populism och/eller experimentlusta, misslyckade pedagoger med karriärambitioner och tråkiga omständigheter i den kommunala budgeten.

Var stolta!

Gunnar

...och några ord från redaktören

Mars månad står för dörren. Dagarna är längre, och det är bra för då får man en känsla av att man hinner med mera... Men om tidsbrist är ett problem för redaktionen vid färdigställandet av detta nummer av ESTA Newsletter, så är det en stor tröst att antalet inströmmande bidrag stadigt ökar. Detta är ytterst positivt, inte bara för en periodvis skrivkrampan redaktör, men framför allt för vårt förbund. Själva poängen med att ha ett förbund är ju att skapa så stor delaktighet som möjligt. Detta ger en mycket större kvalitet, inte minst när vi pratar om det som skrivs i denna tidning.

Vi behöver detta. Inte bara i största allmänhet, men i synnerhet inför vår kongress 2011. Låt detta tillfälle bli en användbar företeelse för vår stråkpedagogiska framtid. För våra metoder, för nya idéer, gentemot politiker och samhälle i stort och, inte minst, för att manifesteras vår yrkesheder. Detta är viktigt tycker jag: Att

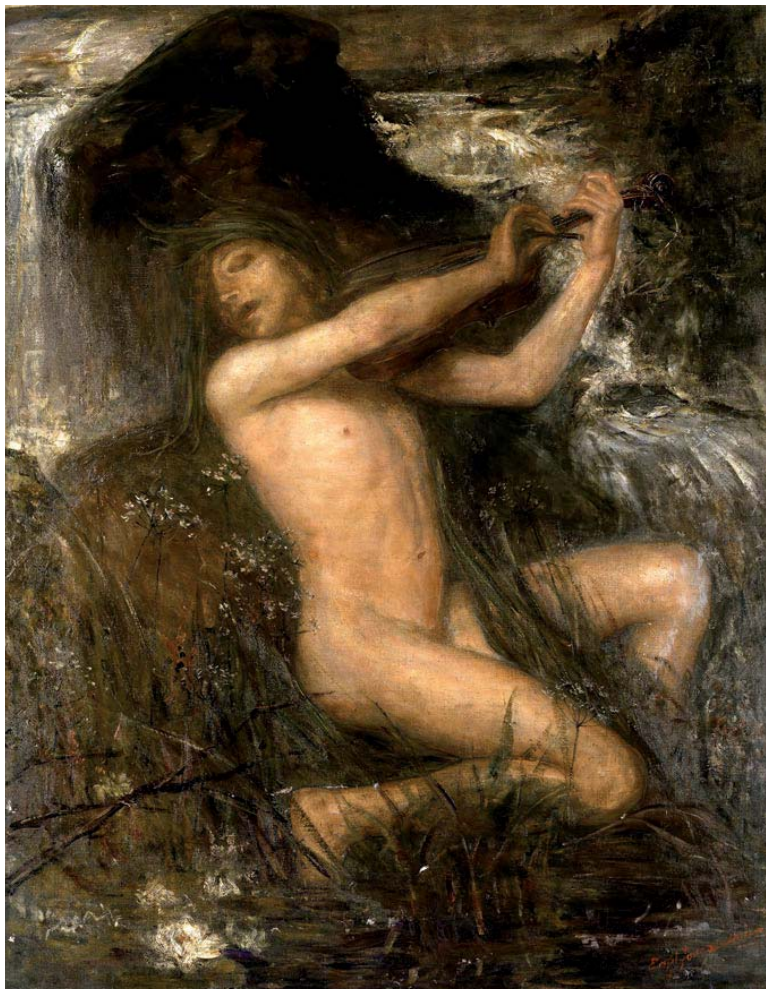
skicka in ett bidrag till ESTA Newsletter är att manifesteras sin yrkesheder. Att maila en medlem i arbetsgruppen för 2011 och komma med ett förslag, eller en fråga, det är att manifesteras sin yrkesheder. Är vi vana vid att manifesteras vår yrkesheder? Kanske inte. Låt oss då bli det! Skicka in bidrag till mig. Eller till stråkplanket. Eller till TA DIG TON!

Vi är ALLA beroende av just DIG och ditt bidrag.....

Per Helders, redaktör

The 39th International ESTA Conference

BACK TO THE FUTURE

Meeting the new challenges of
MUSIC TEACHING

FALUN SWEDEN
1 - 5 June 2011

www.falun2011.com

Det aktuella läget i planeringen

Sedan marknadsföringen tjuvstartade i decembernumret av ESTA Newsletter har ett planeringsmöte hållts. Det skedde söndagen 11 januari på Kungl. Musikhögskolan i Stockholm. Nästan hela arbetsgruppen var närvarande. Diskussionen rörde främst tidpunkten för konferensen, eftersom det visat sig att Europas största inbandtyrävling äger rum i Falun just den aktuella veckan, vilket kan få återverkningar på hotellsituationen. Emellertid presenterades ett antal lösningar på det problemet, och man beslöt att stå fast vid den tidigare fastslagna veckan.

Sedan förra numret av denna publikation har även översättningar av texten på konferenshemsidan i sitt nuvarande utseende gjorts. Den tyska är redan utlagd, och den engelska och franska är på väg. Arbetsgruppen har mobiliserat alla tänkbara kontakter för att uppnå ett professionellt resultat till lägsta möjliga kostnad. Vilket

har lyckats över förväntan.

Nu väntar arbete med att få fram en budget för hela evenemanget.

Tillsammans med detta nummer av ESTA Newsletter får du ett exemplar av konferensens marknadsföringsvykort. Detta ska börja spridas under Wienkonferensen i april. Du kan skicka ditt kort till någon du tror kan vara intresserad av det vi hoppas ska bli en nydanande och innovativ konferens. Behöver du flera kort är det bara att maila till redaktionen, så skickar vi.

Börja redan nu att planera din medverkan vid konferensen. Vi behöver få dit så många som möjligt för att nå de resultat vi vill se. Prata med din chef. Behöver du intyg om att detta är fortbildning fixar styrelsen detta.

För arbetsgruppen Per Helders

Sommarkurs för stråkspelande ungdom

anordnas på Gamleby folkhögskola

25 juli till 1 augusti

Kursen är i första hand en **samspelskurs** med tonvikten lagd på stråkorkester (6+6+4+4+2), samt kammarmusik. Lägsta ålder 13 år

Lärare: Johannes Bergion, Karin Hans-Ers och Torbjörn Westman, kursledare (070-654 00 36)

Avgift: 2000 kronor. Innefattar kost och logi

Arrangörer: Gamleby folkhögskola och Ingvar Bosslers stiftelse

Prospekt från
Gamleby folkhögskola, 594 32 Gamleby, tel 0493-131 00

Anmälan senast 30 april

Studio Restauro

Arte Liutaria

Jens Gösta Johansson

Maker, Restorer and Dealer of fine Violins, Violas and Violoncellos

Nu till försäljning

En violin byggd av:

Antonio Stradivari
1672 Cremona

Via Palestro 1, 26100 Cremona, Italien. Tel. Sverige: +46-709-166882 Tel. Italien: +39-348-7286046
www.studiorestauro.com info@studiorestauro.com

Stråkdagar i Göteborg

- med hel stråkklass

Under kommande höstlov kommer en kär favorit i repris - Stråkdagarna i Göteborg. Arbetet pågår för fullt, och vi kan se fram emot livaktiga och givande stråkpedagogiska föredrag och evenemang.

Denna årgång av Stråkdagarna har en särskild egenskap; de är de sista stråkdagar som kan användas för att testa verksamheter och konferensidéer inför Falun 2011. Sålunda pågår diskussioner om att prova att visa upp en hel autentisk stråkklass, och hur man arbetar med denna mycket speciella pedagogiska form. Om det hela går i lås kommer alltså konferensdeltagarna att få ta del av en riktig lektion, med en stråkklass som bussas dit. I anslutning till detta finns flera liknande idéer.

Detta är ett exempel på nytänkande när det gäller stråkpedagogiska konferenser. Ambitionen finns att styra mot att konferensdeltagare själva är direkt delaktiga, samt att autentiska situationer visas upp.

Per Holders

AMATÖR, MUSIKSTUDENT
ELLER YRKESMUSIKER?

Hos oss hittar du ett brett sortiment av stråkinstrumentet för just dig. Vi har instrument i alla prisklasser. Även tillbehör så som stråkar, strängar, stöd, hartsch, etuier etc.

Vi skickar alltid fraktfritt över hela landet med buss eller post för snabb och säker leverans.

Ta en titt på hemsidan och hör av dig så ska vi hjälpa dig med det du behöver.

Vi finns inte längre bort än ett telefonsamtal eller mail.

Välkommen!
Mattias Sandlund

Dinfiol.

GERINGSGATAN 2 · NORRFJÄRDEN
TEL: 0911-20 94 71 · 070-300 00 10
INFO@DINFIOL.SE · WWW.DINFIOL.SE

Välkomna till
**ÅRSMÖTESDAGAR I
 MALMÖ och KÖPENHAMN**

Preliminärt program (med reservation för ändringar):

**Lördag 28/3 på Musikhögskolan i Malmö,
 Ystadsvägen 25**

(Buss 8 eller 32 från Malmö Centralstation till
 Helenholmskolan, ca. 15 minuter, www.skandetrafiken.se)

ÖPPET HUS med stråkundervisning hela dagen

10.00 Stråkforum med Lars Jöneteg
 10.30 Välkommen med prefekt Sverker Svensson,
 orientering om dagens program, tider och lokaler;
 Undervisning i alla delar av huset på olika stadier, allt
 från barngrupper till högskolestudenter med bl.a. följande
 lärare: Wieska Szymczyńska, Terje Moe Hansen och Lars
 Jöneteg (violin), Hege Waldeland (cello), Ninni Carr
 (folkmusik). Fler lärare kan komma att medverka.
 16.00 Svenska Stråklärförbundets årsmöte.
 19.00 Konsert med stråkstuderanter från Musikhögskolan
 i Malmö
 20.00 Samkväm med mat och dryck (obligatorisk
 föransmälan)

**Söndag 29/3 på Det Kgl. Danske Musikkon-
 servatorium (DKDM) i København, Rosenørns
 allé 22, Frederiksberg (före detta radiohuset)**

(Tunnelbana till station: Forum, www.m.dk)

10.30 Välkomstmusik av stråkstuderanter från DKDM med
 Tim Frederiksen
 10.45 Docent Elisabeth Zeuthen berättar om DKDM's
 Talentudviklings stryggerskole. Talentorkestern spelar.
 11.45 Diskussion kring utbildningsvägar för stråkar från
 nybörjare till högskolenivå
 12.30 Rundvandring i de ombyggda och *nyrenoverade*
 lokalerna ("Fra Radiohus til Musikkonservatorium") och
 lunchpaus.
 13.30 Masterclass med professor och prorektor Tim
 Frederiksen (viola och kammarmusik) och studenter från
 DKDM
 15.00 Tack för idag

Se www.esta.se för ändringar i programmet och hur anmälning skall ske.
 OBS! Senaste anmälningdag för samkväm på lördagen och för lunchmacka på söndagen:
 Fredag 20 mars. Information om anmälan och om programmet: www.esta.se
 Alla danska och svenska ESTA-medlemmar och andra intresserade välkomna!

Alandia Strings r.f.

Vill du ha ett toppenjobb?

Alandia Strings r.f. på Åland söker en violinlärare från hösten 2009. Alandia Strings är en aktiv föräldradriven förening. Undervisning sker både individuellt och i grupp i åldrarna 4-18 år varannan vecka fredag-lördag, cirka 10 timmar. Du arbetar i ett lag om två lärare. Förutom lön utgår dagtraktamente och resersättning.

Om Du är intresserad kontakta då verksamhetsledare Birgitta Bergman-Jansson på tfn +358 457 3424 941 eller e-post djurvik@aland.net.

Varmt välkommen till oss!

www.alandiastrings.ax

37. Internationaler ESTA Kongress 2009
Wien, 3. – 8. April 2009
37th International ESTA Congress 2009
Vienna, April 3 – 8, 2009

ÄN ÄR DET INTE FÖRSENT...
Missa inte årets konferens. Tala med din chef. Gå in
på hemsidan ovan och anmäl dig.

VI SES I WIEN!

Musikkonservatoriet Falun

FALU SOMMARAKADEMI 2009
med
KUNGSBACKA PIANOTRIO
och **Sten-Johan Sunding**

Violin, viola, cello och piano

Under en intensiv vecka (24 - 31 juli) får du ta del av
trions kunskaper inom instrumentteknik, ensemble,
interpretation, analys och ergonomi.

Kungsbacka Pianotrio är en av vår tids mest lysande
kammarmusikensembler. Trion bor i London och tur-
nerar över hela världen.

Kursavgift: 2900 kronor inklusive kost och logi

Ålder: För dig som är 13-21 år och funderar på att satsa
på musiken som yrke. För ensembler som redan existerar
finns ingen övre åldergräns.

Anmälan: 023-490213 eller musikkonservatoriet.com

Sista anmälningsdag: 30 april 2009

Mer information: per.helders@musikkonservatoriet.com

www.musikkonservatoriet.com

Du är värd ett bättre instrument!

Försäljning av stråkinstrument och stråkar av
högsta klass. Kvalificerad värdering, nybygg-
nation, renovering och tonjustering utförs av
violinbyggarmästare med bred internationell
erfarenhet.

S E B A S T I A N S K A R P

VIOLINATELJÉ

Regeringsgatan 72, 111 39 STHLM
Tel: 08-22 24 20 www.sebastianskarp.se

 Certified Valuer
Stockholm Chamber of Commerce

Member of Entente Internationale des
Maîtres Luthiers et Archetiers D'Art

Master-class på Bollnäs folkhögskola med KLARA HELLGREN

Mycket snö och kallt var det när violinisten Klara Hellgren gästade Bollnäs folkhögskola och dess stråklinje för en av skolans sedvanliga master-classes. De senaste åren har man tagit emot musiker som Mats Rondin, Kungsbacka Pianotrio, Torleif Thedeen, Lars-Anders Tomter, Mats Olofsson, Ulrika Edström, Mats Zetterqvist, Jan Björanger, Joakim Svenheden, Anna Lindal med flera. Mycket uppskattat av eleverna.

Violinisten Klara Hellgren, som till vardags arbetar i Uppsala kammarsolister, var på besök på Bollnäs folkhögskola en onsdag i februari. Syftet med hennes besök var att undervisa elever individuellt och i stråkkvartett. Dagen började med Beethovens fiolromans i f-moll. Ellika fick tips om vibrato. Klara förklarade att vibratot alltid kommer från yttersta fingerleden. Hur sedan det yttrar sig i övriga delar av kroppen (handled eller arm) är individuellt. En avslappnad hand är också förutsättningen för ett fungerande vibrato. Nästa två flickor som fick en var sin lektion på Dvorak respektive Stenhammars fiolromans, ska om bara några dagar, vid lektionstillfället, ut och prova sina vingar på landets musikhögskolesökningar. Det var ett utmärkt tillfälle för dem att få nya tips och råd, tekniskt och musikaliskt, på sina sökningsstycken.

Klara är en fantastisk violinist. Att hon också var en strålande pedagog hade jag mina aningar om, och det fick jag också bekräftat under dagen. Inte minst i kammarmusik hade hon förmågan att inspirera, och en stor förmåga att snabbt avläsa vad eleverna klarade av att rätta till både på kort tid, och mer på sikt. Två stråkkvartetter hade förberett varsitt verk, och

Klara jobbade hårt med dessa. De två kvartetterna spelade Ravel och Brahms, och avslutade en dag som vi kommer leva på länge.

Det är glädjande att kunna erbjuda eleverna årliga master-classes på den här nivån. Det är ingen överdrift att säga att i stort sett samtliga elever på skolan söker sig vidare till högre musikutbildning, och betydelsen av denna kontakt med professionella och framstående musiker och pedagoger är väldigt tydlig.

Jag är också tacksam mot alla de fantastiska musiker och lärare som besökt Bollnäs folkhögskola. Att musiker på den höga nivån tar det ansvaret för framtidens stråklärare värmer.

Text och foto: Karin Hans-Ers

Nya medlemmar

MONICA TOSI
Blåarvsgränd 24
162 45 VÄL-
LINGBY
08 - 795 89 47
monicatosi@
spray.se
V

MATS THIGER
Skogsgatan 64
578 32 ANEBY
0380 - 405 03
V Vla

**ERIKA SÖDER-
STEN**
Dalagatan
43
113 23
STOCK-
HOLM
08 - 32 51
67
070 - 710
35 20
Vla stud

Allt i noter!

Klassiskt, Kammarmusik,
Pop, Rock, Jazz, Kör,
Playalong, Singalong.

Besök oss i butiken eller
beställ från vår webshop
www.aulosmusik.se

Folkungagatan 67
116 22 Stockholm
Tel: 08 - 642 24 00
Fax: 08 - 642 24 22
aulos@aulosmusik.se

Debatt:

Orkestermusiker – ett av de mest påfrestande arbeten som finns

Det kan flyktigt betraktat verka som om orkestermusikern verkligen får göra det hon/han är intresserad av – ett konstnärligt yrke, som innebär ett skapande i nuet för en oftast initierad publik... I orkestern sitter ungefär 100 mycket kompetenta, högutbildade och erfarna konstnärer tillika konsthantverkare; var och en med en ambition att medverka till att frigöra känslor och associationer hos var och en av dem som lyssnar.

En central figur i sammanhanget är dirigenten, som har orkestern som "sitt instrument", brukar det beskrivas. Bara den beskrivningen är motbjudande i sig – den betyder att människor är delar i ett stort musikredskap som hanteras enväldigt av en person! Dirigenten har maktbefogenhet att tvinga musikerna till olika krävande uppgifter och har många gånger högre lön för sitt arbete än någon av musikerna i orkestern. En världsdirigent får lika mycket betalt som hela orkestern tillsammans. Stötande, tycker jag. Dirigenten "tolkar" musiken heter det, men utan musiker blir det helt tyst. Alltihop bygger på en icke ifrågasatt lojalitet från musikerna gentemot dirigenten. Detta är illavarslande i ett i huvudsak demokratiskt samhälle.

Det finns exempel på när konsertmästaren tagit total strid mot en härskande dirigent, i solidaritet med musikerna. Men det händer inte ofta. Det finns också exempel på dirigenter som vunnit orkesterns fulla förtroende såsom Mstislav Rostropovich när han vid mitten av 1970-talet dirigerade Radiosymfonikerna och blev så omtyckt att hans "idolfoton" hängde på väggen hemma hos musikerna. David Oistrakh som, jag tror det var 1971, dirigerade samma orkester i Tjajkovskijs femte symfoni. Jag vågar påstå att i Konserthuset var intet öga torrt. Många år senare samtalande

jag om denna konsert med en violinist som sedermera blev konsertmästare i en av de stora svenska symfoniorkestrarna: "Du, det var mitt första 'vick' i orkestern och jag vet att alla musiker var helt tagna av den mannen. Vi gav allt!" Så visst finns det ljusglimtar.

Men, att sitta och spela år efter år under de villkor som gäller för orkestermusiker, kanske i synnerhet tuttimusiker, som spelar hela tiden under total koncentration, det bör betraktas som en farlig arbetsmiljö. Jämte den psykosociala problematiken finns åtskilliga fysiska problem som har med ergonomi att göra. **Våra orkestermusiker är verkligen non-stop vardagshjältar** som under orimliga förhållanden orkar prestera för en kunnig men ibland ganska blaserad publik och griniga kritiker. Arbetet pågår under ledning av en dirigent som kräver lydighet av musikerna. Sen, om kritiken är nådig – då får dirigenten äran av det. Dessa orkesterinstitutioner är antagligen helt cementerade i regler och villkor och någon verklig förbättring har i allafall jag inte kunnat skönja. Förhoppningsvis är det i vissa avseenden bättre än för 50 år sedan, men huvudproblematiken finns kvar.

Därför anser jag att det är omoraliskt att uppmuntra elever att utbilda sig till yrkesmusiker med sikte på eller i varje fall risk för att hamna i en symfoniorkester. Om en elev själv verkligen är bestämd i sin uppfattning och vill satsa på en yrkeskarriär, då ser jag inget fel i att varna för den vägen. Om trots allt denna unga människa väljer musikerbanan, då återstår för läraren att stödja och hjälpa henne/honom så gott som möjligt.

Sören Jansson

ALLT INOM STRÅKINSTRUMENT

Stort urval av
INSTRUMENT OCH STRÅKAR
ETUIER, STRÄNGAR, AXELSTÖD, HARTS m.m.
REPARATIONER

Webbshop
via vår hemsida
www.fioler.se

N NILSSON FIOLBYGARE AB

Erikslustv. 62, 216 18 Malmö
Tel. 040-15 98 03 Fax 040-15 97 47
E-post: info@fioler.se Hemsida: www.fioler.se

Medlem av: International Society of Violin and Bow makers
Verband Deutscher Geigenbauer und Bogenmacher e. V
Sveriges Violinbyggarmästare

framnäs.

Musiklinje 1-3 år

Drömmer du om att ha musik som yrke eller vill du bara utveckla dina musikaliska kunskaper.

Sommarkurser

- * *Stråk*
- * *Flöjt*
- * *Piano*
- * *Sång*
- * *Klarinett*

För ytterligare information
se vår hemsida: www.framnas.nu
eller ring 0911-23 11 00

ÅRETS JÖNKÖPINGSLÄGER 2008

Ja, så har då sommaren passerat, hösten med fallna löv i olika nyanser av gult och brunt har nu övergått i en vit och kall vinter. Man är fullt upptagen med arbetet att lägga schema, planera, undervisa och plötsligt så har tiden runnit iväg till i slutet av februari. Men, minnet av sommarens kurs lever fortfarande kvar och det är ett positivt sådant.

Planeringen startar hösten innan, då lärare ska tillfrågas och inbjudan ska komma in i Suzukinytt, lagom till jul. Efter jul så strömmar anmälningar in och när tiden går ut, så har vi drygt 70 stycken. Det är lite för lite, så anmälningstiden förlängs. Det har också varit dåligt med cello och viola ett antal år, så det är bara att dra mer i de

instrumenten. Hur som helst, så slutade det med 119 violinister, 9 violaster och 28 cellister. Det var roligt att ha så många elever, så att det i princip blev en grupp/bok och ungefär 18 i varje, med undantag av bok 1, där det blev två grupper. På cello var det 28 anmälda, vilket också var glädjande. Förra gången som vi hade lägret, så var det ung. Nio och jag måste då tacka nej till en cellolärare, men

det behövdes inte den här gången. Violagruppen blev nio och den fungerade bra, tack vare Eva Nilsson. Apropå lärare, ett stort tack till Andreas Konghaug, Lasse Bertilsson, Christina Lundström, Ingrid Litborn, Ingrid Lindström, Anne-Berit Halvorssen, Chris-

Fortsättning på nästa sida

Musiklinje

HÖGSKOLEFÖRBEREDANDE

Klassisk inriktning

med gitarr, sång eller piano som huvudinstrument

Afroinriktning

Orgelinriktning för dig som tänker söka kyrkomusikerutbildning

GRUNDLÄGGANDE MUSIK

för dig med små förkunskaper.

Ansökan senast 1 april. Inträdesprov 20,21 april
magnus.hasselgren.osk@folkbildning.net

Kyrkomusikerutbildning

som leder fram till kantorexamen

Ansökan senast 15 april

Inträdesprov 4-6 maj

Oskarshamns Folkhögskola

www.musikutbildningar.se

tel. 0491-768 100

Stråklinje

i samverkan med Camerata Nordica

Kalmar läns musikstiftelses kammarorkester

Högskoleförberedande. Undervisning på hög professionell nivå

Väl tilltagen tid för den individuella instrumentala utvecklingen

Masterclasses med internationella kontakter. Ansökan senast 1 april

Inträdesprov slutet april. Info: torbi@lansmusiken.se

karin.lundborg-folkegard.osk@folkbildning.net

Svensk-Finska Sommarakademien

- en sommarkurs för unga stråkar

I augusti 2008 hade Svensk- Finska Sommarakademien sin premiär. Initiativtagarna till kursen är tre stycken målmedvetna stråkpedagoger och musiker, Johanna Tafvelin, Gunilla Birkedal Lindberg och Linda Toivola. Samtliga är utbildade på KMH och har ett brinnande intresse för fiolhantverket.

Idén till kursen föddes egentligen redan ett år innan, under sommaren 2007, då två av lärarna fick möjligheten att göra sin långpraktik på Kall-kursen, som är en kurs för unga stråktalanger. Där fick de på nära håll inblick i hur viktig den här typen av verksamhet är för elevernas utveckling. Stor vikt läggs vid den individuella undervisningen och eleverna gör enorma framsteg. Ulla Magnusson som är en av de drivande bakom Kall-kursen, medverkade även i Svensk- Finska Sommarakademien som lärare, och bidrog också med sin stora erfarenhet vad gäller både kursverksamhet och fiolmetodik.

Linda Toivola som kommer ifrån Helsingfors, säger att det är en stor skillnad i utbud mellan Finland och Sverige vad gäller den här typen av kurser. De har därför inspirerats mycket av den finska modellen, och det var också så namnet kom till.

Kursen pågick 11:e-16:e augusti, i Nordiska Musikgymnasiets lokaler som ligger i Liljeholmen i Stockholm.

Det var tretton stycken elever från hela landet som deltog i kursen. Det är få deltagarplatser eftersom individuella lektioner ska kunna ges varje dag. Åldersspridningen var stor, varför man delade in deltagarna i tre olika grupper, 7-11-åringar, 12-15-åringar, och

16 år och uppåt.

En kursdag började alltid med en gemensam morgonsamling, med ergonomisk uppvärmning och övergripande fiolteknik, som är lika viktig för alla som spelar fiol oavsett ålder och nivå. Under dagen hade eleverna sedan individuell lektion, samspel samt in-studering med pianist. Alla elever hade också tillgång till ett eget övningsrum. Mellan alla lektioner hade man två gemensamma måltider, samt två timmars uteaktiviteter. Dagarna avslutades med ett kvällsuppspel där eleverna fick möjlighet att öva på en uppspelsituation samt visa upp vad man jobbat med under dagen.

Efter veckans hårda arbete hölls en avslutningskonsert i Finska kyrkan där alla elever uppträdde. Det var både soloframträdanden och spel i mindre grupper. Konserten avslutades med två maffiga nummer, Finsk Tango och Andante Festivo, där samtliga deltagare inklusive lärare deltog.

Både elever och lärare var mycket nöjda efter veckans slut och fortsatt inspirerade att ägna sig åt sin passion. Lärarna var otroligt nöjda med elevernas hårda arbetsinsats och framgångar under veckan. Elevernas utvärdering var också mycket positiv, men med en önskan om att möjliggöra övernattning inför nästa års kurs.

För vidare information om kursen, besök gärna www.sommarakademien.com

Anna Wilhelmsdotter

Fortsättning från föregående sida

tophe Bossuat, Håkan Tengberg, Chantal Darietto-Latil och Izabella Simonsbacka, som alla gjorde ett bra och uppskattat arbete. Roligt var det också när lärarspexet skulle förberedas, vilken humor. Tack också till ackompanjatörerna Elisabet Wallgren, Hans Nordgren och Ulla Falkenström. Ett tack till folkhögskolan för ett bra bemötande och att jag bland annat slapp ta med notställ. Izabella som hade dans och bla roliga liknelser, gjorde så att vi fick röra på oss.

Jag måste ändå säga något om de långväga lärarna. Det var roligt att se Chantal arbeta engagerat och musikaliskt med kvartetter och celloelever. Hon var en inspirationskälla för hela lägret. Det här året hade hon tagit med sig sin man Jean-Claude Latil, som visade sig vara en skicklig oboist från en Parisorkester.

Jag mailade i våras och frågade vad han spelade för instrument, ifall han var pianist och kunde ackompanjera. Men, så kom han och spelade oboe så fint ur filmen Dansar med vargar med ett arr som Håkan Tengberg gjort för cello- ensemble. Medan publiken satt, så kom Jean.Claude gåendes spelande på oboen till cello- ensembles ackompanjemang på scenen. Det gick rakt in i hjärtat.

Christophe skickade ett stycke, Contrasts av Francis L. Feese. Han skrev att det inte var så svårt, men tillräckligt utmanande och att det skulle bli bra till i slutet av veckan och det blev det. Det är inte mångfalden utan kvaliteten som räknas. Cristophe arbetade noggrant med tonårsungdomarna, så att de bla skulle ge av sig själva

Foto: Tomas Nordebrink

i musiken. Men ändå så sade han, att han såg fram emot att ha de minsta barnen och de var som tända ljus, fastän han talade lite engelska. De yngsta var 4 år och de äldsta var 18 år på kursen. Som någon sade, vad trevligt med läger. Barn ska ju ha så mycket som kostar nuförtiden, men det här kostar ju inget.

Tack också till Helena och Linda från Danderyds Suzukiförening och alla trevliga barn och föräldrar som gjorde lägret möjligt.

*Ansvarig pedagog
Kenny Sävström*

Givande kurs i högskolemetodik

För andra gången ges läsåret 2008/2009 vid Musikhögskolan Inggesund i Arvika en kurs i högstadiieviolinmetodik med Ulla Magnusson som lärare. Kursen är en fördjupningskurs och ger 15 högskolepoäng. Under förra läsåret hade jag förmånen att få delta i den första upplagan av kursen. Kursen syftar till att vara ett tillfälle för färdigutbildade musiker, violinpädagoger och musiker med undervisningserfarenhet att fördjupa sig i och öka sina kunskaper kring fiolhantverket. Med Ullas långa erfarenhet (bland annat som mångårig metodiklärare vid Kungliga Musikhögskolan i Stockholm) fick vi en gedigen genomgång av hela fiolhantverket, samt en ökad repertoarkännedom.

I gruppen var vi åtta stycken med varierande bakgrund, men alla med intresse för det metodiska i fiolspellet. Kursen baserades på helgundervisning för att verksamma musiker och pedagoger skulle ha möjlighet att delta. Under läsåret träffades vi fem helger och hade intensiv undervisning både lördag och söndag.

På lördagen började undervisningen vid lunchtid, så man hade förmiddagen på sig att komma på plats. Dagen började oftast med cirka två till tre timmars seminarium i fiolmetodik, och följdes av ett ungefär lika långt pass med repertoarspel. Som avslutning på dagen brukade vi alltid diskutera kring något ämne som exempelvis hur man ser på lärarrollen. Eftersom alla deltagare kommer från olika orter i Sverige och även från Oslo och har olika mycket i bagaget vad gäller undervisning var det mycket intressant att höra allas olika synpunkter och få ta del av deras tankar. Söndagen slutade sen eftermiddag så att man sedan hade tid att ta sig hem innan en ny vecka satte igång. Mellan dessa intensiva helger fick vi också olika typer

av hemuppgifter och repertoar att förbereda inför nästa träff.

I seminarierna arbetade vi mycket i par och turades om att undervisa varandra. Detta var ett bra sätt att få prova de olika övningarna på en gång och på så sätt tillägna sig kunskapen. Vid två tillfällen fick vi också förmånen att ta del av Lisbeth Vecchis kunskaper. Med hjälp av videokamera från olika vinklar fick vi se och analysera oss själva utifrån ett ergonomiskt perspektiv.

Kursen var mycket givande med ett brett innehåll som täckte in allt från specifika tekniska övningar till vikten av att se hela kroppen som sitt instrument, samt att vi fick ett stort repertoarmaterial med oss hem.

Linda Toivola

Foto: Ditte Andersson

ERIC SAHLSTRÖM STIPENDIET

Sista ansökningsdag 30 april 2009

Eric Sahlströms Minnesfond, www.ericssahlstrom.se

Är du mellan 13–20 år och spelar nyckelharpa eller fiol är du välkommen att söka årets Eric Sahlström stipendium. Stipendiet består av en kursplats på sommarens fiol- och nyckelharpskurs på Ekebyholms slott i Uppland 21–25 juni.

Spela in två valfria låtar på kassetband, mini-disc eller CD och sänd in din ansökan **senast 30 april** till:

Eric Sahlströms Minnesfond, att. Cajsa Ekstav, Torkelsgatan 28A, 753 24 Uppsala. Ange namn, ålder, adress, telefonnummer och e-postadress.

För ytterligare information, kontakta gärna Cajsa Ekstav, tel. 018–12 16 20 (cajsa.ekstav@bredband.net) eller Sonia Sahlström-Larsson, tel. 018–14 14 80.

VIRSERUMS
MUSIKDAGAR

VIRSERUMS MUSIKDAGARS
STRÅKKURS
MED PIANISTER

21-27 juni 2009

Roger Olsson, violin
Elin Hedlund, violin
Jakob Ruthberg, viola
Per Helders, cello
Mattias Nilsson, piano

Information och anmälan:
Katarina Malmberg,
Kalmar läns musikstiftelse
0491-10697 km@lansmusiken.se

 Länsmusiken
KALMAR LÄNS MUSIKSTIFTELSE

Musikaliska presenter på
www.fiolaffaren.se

Fiolaffären
I STOCKHOLM AB

Pirastrorabatt!

1 sats 10 %
2 satser 20 %
3 satser 25 %

(Gäller t.o.m. 090430)

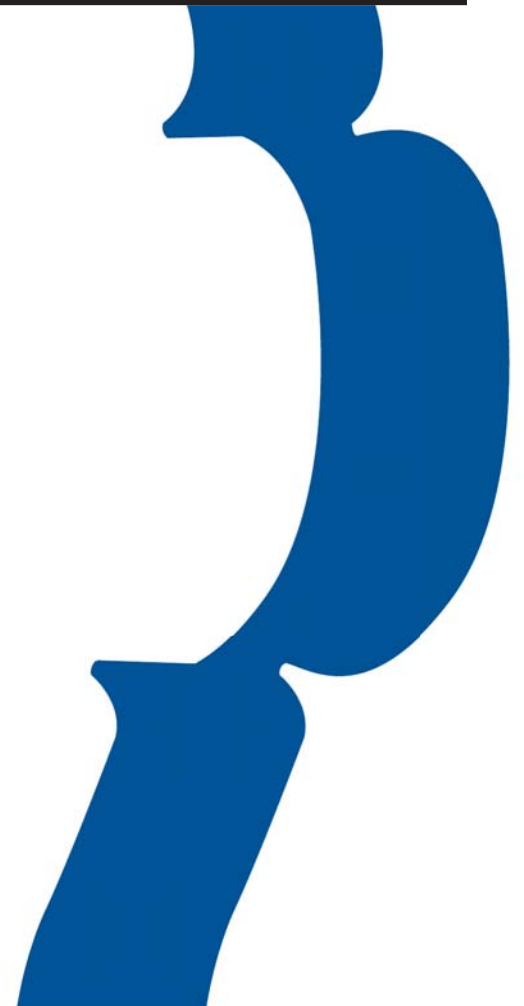
Tobaksspinnargatan 4, 117 36 Stockholm
08-668 13 15, mån-fre 12- 18 & lör 11- 14

SVERIGES
VIOLINBYGGGARMÄSTARE

Branschförbundet för kvalificerade violinbyggare och reparatörer

www.violinbyggarmastarna.se

Tre nya violinbyggarmästare har korats i Sverige

Intresset för att bygga violiner har i Sverige alltid varit mycket stort, men samtidigt har den utbildade yrkeskåren alltid varit liten. Sedan mästarebrev infördes i modern tid 1949, har det bara utsetts ett tjugotal violinbyggarmästare i landet, en titel som nu erövrats av tre till.

Traditionella utbildningar

Det är Hedda Lunde, Philippe Dormond och Stefan Lindholm som efter mer än sju års utbildning, bland annat vid violinbyggarskolor med avslutande obligatoriskt gesällprov, har avlagt sina mästareprov. I mästareprovet ingår skadebedömning och arbeten med olika avancerade reparationsmoment på både stråkinstrument och stråkar, enligt internationella krav. Proven har sedan bedömts av en jury, vilken bestod av tre opartiska violinbyggarmästare, vilka utsetts av branschförbundet SVERIGES VIOLINBYGGARMÄSTARE, som i sin tur fått uppdraget av Sveriges Hantverksråd.

Tre enade jurygrupper valde under augusti månad att godkänna arbetsproven.

Hedda Lunde

Bergljot Hedda Lunde, född i Norge 1978, är utbildad vid Leksands Violinbyggarskola mellan 2000 – 2003 och tillhör därmed den sista kullen elever som utbildats där. Skoltiden varvades med praktik i bland annat i Bryssel och Cremona och utbildningen avslutades med gesällprov.

Efter skoltiden valde Hedda att vidareutbilda sig och fick möjlighet till detta hos violinbyggarmästare Paul C. Barter i Stockholm. Där har hon under fyra års tid fördjupat sig i reparationer och renoveringar av fina instrument och stråkar.

Hedda har nu återvänt hem till Norge och planerar att inom kort öppna egen ateljé.

Philippe Dormond

Philippe André Dormond, född i Schweiz 1959, utbildades vid Leksands Violinbyggarskola mellan åren 1997-2000. Philippe är den ende som tilldelats "den stora silvermedaljen" vid gesällprovsgranskningen, för hans tillverkade cello.

Efter skoltiden arbetade Philippe ett år hos stråkmakaren Sven-Erik Berg i Stockholm,

innan han började hos violinbyggarmästare Roland Wiklund där han stannade i ytterligare tre år.

Philippe Dormond har arbetat självständigt i Stockholm sedan 2004.

Stefan Lindholm

Stefan Lindholm, född i Stockholm 1983, är utbildad vid Newark School of Violin Making i England mellan åren 1999-2002. Under sinastudier hade Stefan sju olika lärare som specialiserat sig på olika områden och dessutom besöktes skolan regelbundet av föreläsare och gästlärare.

Efter skoltiden återvände Stefan till Sverige

för vidareutbildning hos violinbyggarmästare Sebastian Skarp där han arbetar med stora restaureringsarbeten.

Stefan ägnar sig dessutom åt nybyggnation av stråkinstrument i egen ateljé i Stockholm.

En garanti för ett gediget yrkeskunnande

Härmed har ytterligare en generation Violinbyggarmästare utbildats, vilket säkrar en tillväxt av välutbildade violinmakare som kan bygga och vårda goda instrument och stråkar i Norden.

Mästarebrevens delades ut under en traditionell ceremoni i Blå hallen i Stockholms Stadshus den 5:e november.

Branschförbundet SVERIGES VIOLINBYGGARMÄSTARE hälsar de nya mästarna välkomna och ser fram emot gott samarbete inom förbundet med de gemensamma angelägenheter som där ryms.

Med de varmaste gratulationer

Jan Åslund

Ordförande i SVERIGES VIOLINBYGGARMÄSTARE

Stråkplanket

Det är nu februari och vecka 8, vilket betyder SKOLKONSERTER. Hela kollegiet drar ut på skolorna tillsammans med elever för att spela och göra reklam för musikskolan. För oss i Nacka har detta fått en ny innebörd i och med att vi sedan förra året är utsatta för konkurrens. Det finns nu ca 8 musikskolor i Nacka och fler ska det bli... Under denna vecka så ställs all undervisning in till förmån för repetitioner och konserter. Eleverna tycker det är roligt att åka 'på turné' och det är roligt att göra konserter *tillsammans* där vi alla spelar. Olika teman brukar det också bli. Förra året hade vi 'Häxan Surtant' och ett annat område gjorde cirkus! I år blev det ett luffar-tema... (Rasmus på luffen) Vi provade även att ha ÖPPET HUS på en lördag mellan 11-14. Det blev:
Musikverkstad - där alla hade möjlighet att gå runt och prova instrument.
Tipspromenad - i huset med instrumentfrågor
Informationscenter - värdar/värdinnor
Musik-café - tre timmars pågående musik... 10 minuter spel och 5 minuter paus (en ensemble hjälpte till med fika och korv försäljning)

Det var ett lyckat koncept som vi gärna gör om nästa år.
Anna och Sara hittade på något annat, läs nedan!

Nu hägrar sportlovet!

Min mail: nina_kronqvist@msn.com

/ Catharina

Tips på konsert! Katt-konsert

Vi är två fiollärer som har gjort en fantastiskt rolig skolkonsert för förskoleklass.

Vi plockade ut ett antal duetter ur *The Catscratchbook* av Aleksey Igudesman. Till duetterna finns dikter om katter! Vi hittade på en egen liten katthistoria utifrån dikterna. Nu var det bara att börja öva, och sy kattöron!
Till skolkonserten tog vi med oss 1-2 elever som spelade "Lille katt", som också blev allsång. I slutet av konserten, lekte vi med rim till ordet katt, som fick mynna ut i en klapppramsa.

Konserten blev en fin liten katt-saga på ca 15 minuter.
Efter det var det dags för instrumentprovning! Oj vad alla tyckte våra små barnfioler var söta! Alla som ville fick prova att spela till "Birgers Blues" (Små låtar för små stråkar, Eva Bogren).

Vi fick mycket fin respons av barn och lärare där vi var och spelade. Många tyckte det var bra att vi kom till deras klassrum och spelade och vi fick en mycket nära kontakt med alla barn.

TA DIG TON!

med Marita Sandberg

Länge sedan sist. Ja ibland går tiden fort och prioriteringarna varierar. Jobb och renovering av hus har tagit mycket tid. Fiolen får inte den tid den är värd. Samtidigt har jag genom mitt jobb fått uppleva väldigt mycket och träffat många trevliga människor.

Jag bor på landsbygden och här som på många andra ställen är det nedläggning av byskolor osv som gäller just nu. Jag undrar hur länge kulturskolorna får erbjuda att de kommer ut från centralorten och ger lektioner på barnens skolor? Vid ett möte jag var med på om byskolor och nedläggning pga för lite barn kom någon med förslaget att barnen från den trånga skolan i "stan" skulle kunna bussas ut till byskolan i stället för att tränga ihop sej i stan. En ganska intressant tanke tycker jag. Ibland kan det vara bra att tänka tvärtom. Nu ska jag inte fördjupa mej i den här frågan men jag har startat och är ledare för ett spelmanslag och en kör. Och då åker medlemmarna från bland annat tätorten till byn där jag bor, så visst fungerar även det.

Kvalité i undervisningen

Jag funderar mycket på kvalitén på undervisningen i kulturskolorna. Tiderna har förändrats så mycket sedan jag själv var barn. Nu finns det så mycket som konkurrerar om fritiden. Hur ska vi göra för att få vår undervisning attraktiv och innehållsrik?

Jag har pratat med min 15 åriga dotter (som inte bara spelar fiol utan hennes huvudinstrument är valthorn så hon slipper att ha mamma som lärare hela tiden), och vi kom fram till detta.

Det är viktigt att :

1. Skapa en bra gruppkänsla i orkestern. Att lära känna varandra och få kompisar som spelar.
2. Få föräldrar delaktiga.
3. Ha bra repertoar med stämmor som låter pampigt och coolt.
4. Åka på resor och läger.
5. Ha konserter.
6. Ha en målinriktning.

Om jag summerar punkterna så ser jag att det är samspel som är viktigt och roligt och det är viktigt med den sociala samvaron. Säkert kan ni lägga till punkter och det vore roligt om ni mejlar dem till mej så vi kan hjälpas åt att bli bättre.

Särskolan - utbyte

Jag jobbar just nu inte i någon kulturskola men har gjort det i många år. Har nu jobb på särskolan och har hand om all musikundervisning där. Jag har en fiolklass och vi har precis köpt in egna fioler! Hyrde förut av kulturskolan men det blev i längden för dyrt så min kloka rektor beviljade ett inköp. Gruppen jag har är duktiga trots olika funktionsnedsättningar och jag jobbar med dem som med andra fiolgrupper, men tar det i det tempo som passar dem.

Vi heter Hudiksvalls fiolband och det är 3 flickor och 4 pojkar, 1 assistent och jag.

Jag tycker det skulle vara roligt att få kontakt med andra lärare som jobbar i särskolan med fiolklasser. **Hör av er till mej så kanske vi kan ha ett utbyte.** När jag jobbade i

Norrälje musikskola hade jag en fiolklass i särskolan som hade ett utbyte med den duktiga gruppen Ramseband i Partille och vi fick resa till dem och spela med dem och det var en jättefin upplevelse för barnen.

Resor - projekt

Sommaren 2008 var jag med mina åländska elever inbjudna till ett skandinaviskt samarbete i Kaustby i Österbotten i Finland. Projektet hette "Folkscandia" och Mauno Järvele var ledare för det hela. Vi var ca 250 barn och ledare som spelade tillsammans på den stora folkmusikfestivalen. Ni må tro att det lät bra, och vad många bra låtar vi fick lära oss. Festivalen varar i en hel vecka med massor av fantastiska konserter. Vi bodde i skolsalar och hade fritt tillträde till alla konserter. Självt fick vi göra några egna konserter och även spela till dans.

En annan trevlig resa jag gjorde i augusti 2008 var med mina elever och deras familjer till Bern i Schweiz. Vi fick vara med om nationaldagsfirande och festligheter på stan och då passade vi på att göra några spontana gatukonserter vilket uppskattades. Vi gjorde en utflykt både till en ostfabrik och en chokladfabrik där man nästan fick avsmak för choklad efter all provsmakning. Vi åkte linbana upp till en alptopp och fick där ge en konsert (se omslagsbilden till detta nummer av ESTA Newsletter). Det var häftigt!

Resor och läger och samarbeten visst kräver det mycket tid av oss lärare, men vi får så mycket tillbaka i form av intresserade elever, god kontakt med både elever och föräldrar med mera så det är verkligen värt det.

Att våga lyfta!

Jag har jobbat i 15 år åt en föräldradriven förening på Åland där föräldrarna tagit allt ekonomiskt ansvar. Nu efter 15 år har föreningen fått landskapsstöd som innefattar lärarlön samt några timmars ersättning till en verksamhetsledare. Det har tagit tid och det har varit många ansökningar och samtal innan föreningen har kommit så långt men det gläder mej mycket att föreningen äntligen fått ekonomisk trygghet. Att arbeta i en förening där föräldrarna är delaktiga ger också mera glädje åt barnen. Föräldrarna bryr sej och kommer in i den sociala gemenskapen omkring gruppen.

Fortsättning på sidan 18

Från resan till Schweiz

PROFILEN - ANNIKA DOBLER

låtspelande cellolärare och spelboksförfattare

ESTA Newsletter träffar Annika Dobler i februari när hon är på besök hemma i Sverige. Fast hemma för Annika, det är egentligen numera Schweiz och Luzern, där hon arbetar och där hon skrivit och fått utgiven sin färsk cellobok, som baserar sig på svensk folkmusik.

Var studerade du och när flyttade du till Schweiz?

- Jag studerade till cellolärare på KMH i Stockholm. Efter de fyra åren studerade jag folkmusik ett år till på deltid samtidigt som jag började jobba som cellolärare i Kumla. Sedan flyttade jag till Schweiz år 2001.

Har du arbetat som cellolärare i Sverige innan du flyttade?

- Ja, jag undervisade på Kumla musikskola i två år. Där hade jag cellolever, två orkestrar och en folkmusikensemble. Sedan flyttade jag tillbaka till Stockholm där jag jobbade på Nacka Musikskola med stråkklasser och i Sundbybergs Musikskola med cellolever och ensemble.

Är det någon skillnad i Schweiz mot Sverige (att arbeta som cellolärare alltså)?

- Det är stora skillnader. Något som är mycket positivt är att eleverna har längre lektioner. I de flesta musikskolor kan eleverna välja mellan 30 och 40 minuter, andra har 25 minuter, det förekommer även 45 eller 50 minuter, det beror på kommunen. Delningstal existerar inte.

Oftast hyr eleverna instrument direkt från en violinbyggare. Detta innebär att det är bra och välhållna instrument, men dyrare för föräldrarna. Att hyra en cello kostar mellan 30 och 50 Sfr (1 sfr är ca 7 kronor) per månad. Jag tror att den högre kostnaden (musikskolans avgift är också högre) gör att färre börjar spela.

Vi har inga fasta anställningar på exempelvis 50% utan det beror helt på hur många elever som anmäler sig. Det är hög konkurrens om jobben. Väldigt många som spelar i orkestrar undervisar också en hel del.

Att arbeta här är mycket ensamt i förhållande till Sverige. Vi har tre möten per år per musikskola ungefär. Vi träffas med stråklärarna också men det är helt vårt eget initiativ. Vi har heller ingen arbetsplatsförlagd tid som inte är undervisningstid. Det gör att det är relativt tungrott om man ska göra projekt. Samarbeten är överhuvudtaget en annan sak här. I Sverige upplevde jag att man verkligen arbetar tillsammans, här är det mer "du övar in dina toner med dina elever, jag mina, och sedan sätter vi ihop det". Men det finns förstås undantag.

Det görs ingen skillnad om någon jobbar 100% eller 30%, det anses att man ska vara med på alla möten, göra lika många konserter etcetera ändå. För dem som undervisar till exempel i oboe kan detta förstås bli mycket belastande - de kanske jobbar på sju olika musikskolor, och ändå inte heltid.

Här är det självklart bli niad av eleverna och tilltalad med "Frau XX eller Herr XX". Det känns fortfarande mycket märkligt!

Hur funkar din bok och vad är specifikt med svensk folkmusik i undervisningen?

- Min bok är tänkt att fungera så att läraren lär in den aktuella låten med eleven på lektionen på gehör. Det kan ju också räcka med en repris. Det är bra om eleven också har lyssnat på CD hemma så att han eller hon känner melodin. Man kan börja med att sjunga ett par takter och sedan med att spela före och härma försöker man lära sig låten, först utan utsmyckningar.

Ibland kan man göra så att man några veckor före spelar man

ett brottstycke ur låten utan att kommentera alltför mycket - bara som härmövning eller så. Det upprepas sedan fram tills att eleven lär sig hela låten. Då är lite arbete redan gjort och man har fått det "gratis".

Speciellt med svensk folkmusik pedagogiskt sett är just detta att lära sig och att spela på gehör. Jag tycker jag märker för vissa elever som har stora svårigheter med kombinationen spela rent och läsa noter, blir det lättare när man arbetar parallellt med gehörsläring. Renspelandet "smittar av sig" så småningom även när de spelar efter noter. Folkmusik i undervisningen innebär också att man tillför en helt annan dimension, ett annat slags musik, vilket är berikande för eleverna. Folkmusiken är också väldigt användbar i ensembler av olika slag. Även när man arbetar med klang, när man har lite mer avancerade elever, så ger folkmusiken en extra dimension och bredd, vilket naturligtvis också berikar.

Det är ett bra material att använda för att uppleva puls och rytm och för att öva detta. Det är ju tillåtet och bra om man stampar takten. Det är en utmaning bara det att stampa takten och spela samtidigt. Eleven kan stampa takten till när läraren spelar i ett första steg.

Jag tycker förstås framförallt att det är fantastisk musik.

Är det fler böcker på gång?

- Det är nog tveksamt. Jag samlar kontinuerligt nytt material, men att trycka och ge ut är mycket kostsamt. Då skulle det behövas sponsorer. Jag får väl fråga Ikea....

Använder du folkmusiken i undervisningen på fler sätt än genom din bok?

- Ja, eftersom jag har använt de här låtarna i cirka 10 år nu så bearbetar jag hela tiden nytt material och skriver stämmor. Jag leder en liten stråkeensemble med barn som går i femte och sjätte klass. Med dem gör jag varje år ett par låtar. Då spelar jag in en cd som jag ger dem med melodier och stämmor/ostinat och sedan lär jag ut detta på repen. Det är inte många låtar och inte heller svåra eftersom de ska passa många. Så småningom sätter vi ihop dem till större former så att vi kan spela dem på konsert.

Där har jag provat en del roliga undervisningsformer: En form som kan bli lite kaotisk, men rolig och effektiv, är att eleverna går fritt i rummet och själv övar en del av en låt (kanske en speciellt svår rytm), cellister kan söka upp något hörn. Var och en ska komma till mig och spela upp låtdelen. Det är ett sätt för mig att höra var och en utan att alla andra hör vilka fel eller inte fel som någon gör. En annan variant är att göra detta i par. Denna form fungerar förstås bara en liten stund!

En annan kan man göra när de kan låten hyfsat. Då pratar vi om vad det är för taktart och tonart och sedan delar vi upp låten i till exempel fyra delar. Sedan delas eleverna in i fyra grupper och ska skriva upp sina 4 takter (eller vad det nu blir) på sin del av svarta tavlan eller liknande. Sedan kan vi spela låten efter noter och kontrollera att det har blivit rätt.

ESTA Newsletter tackar för pratstunden och önskar fortsatt lycka till i arbetet med folkmusiken som pedagogiskt verktyg. Läs Annikas presentation av boken på nästa sida. Boken, som är tvåspråkig, kommer förhoppningsvis att kunna köpas inom kort via Notposten.

Per Helder

Presentationen: LÅTSPEL PÅ CELLO

av Annika Dobler

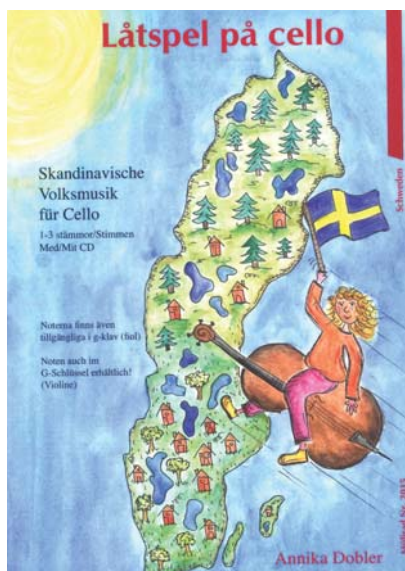
Bakgrund

Under studietiden på Musikhögskolan i Stockholm kom jag aktivt i kontakt med svensk folkmusik. Det ledde till att jag under utbildningen lade 20 poäng på undervisning i låtspel, ensemblespel och teori på folkmusikinstitutionen. Efter att jag hade tagit mitt musiklektordiplom, studerade jag vidare på halvfart under ett år på folkmusikinstitutionen.

När jag undervisar använder jag mig hela tiden av folkmusiken som del av repertoaren för mina elever, och även för ensembler som jag leder. Även efter att jag flyttade utomlands har jag använt mig av musiken, framförallt därför att jag själv tycker att det är fantastisk musik, men även för att utöka urvalet för repertoar för mina elever.

Utgivningen

För ungefär 10 år sedan sammanställde jag materialet och försökte få det utgivet i Sverige, men då var inga förlag intresserade. Så lade

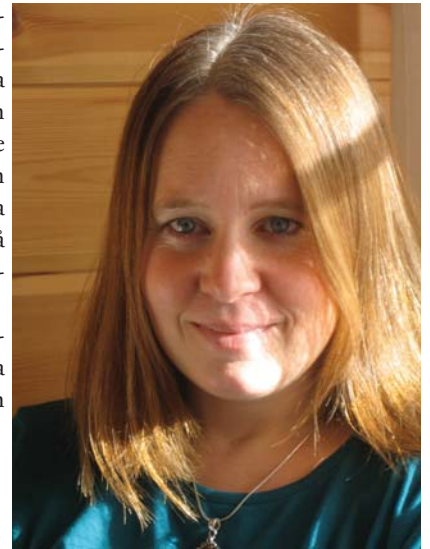

jag det hela i träda. Efter att jag hade bott ett par år i Schweiz gick jag en kort kurs i schweizisk folkmusik och då kom jag i kontakt med Fabian Müller som är en schweizisk cellist, kompositör och förläggare.

Han har varit en del i Boda i Dalarna och spelat folkmusik själv och blivit mycket förtjust i detta. Han hade vid detta tillfälle ett förlag som heter Müli-rad (betyder kvarnhjul). De ger mest ut schweizisk folkmusik men även en del

utländskt. Han blev genast intresserad av materialet men skulle just lämna över förlaget till en annan person. När förlaget hade bytt ägare så gavs slutligen häftet ut. Illustrationerna gjordes av en fiolelev på musikskolan där jag arbetar, Annina Thali

Den som är intresserad av förlaget kan hitta information och allt som finns utgivet under www.muelirad.ch

Kort om materialet

Nothäftet "Låtspel på cello" innehåller 25 låtar som är ungefärligt progressivt ordnade. Det börjar med ett par visor som är enkla att spela och fortsätter med mest traditionella låtar, men även ett par nyskrivna. De flesta låtarna har en andrastämman, en del är arrangerade av mig, eller så är det bearbetningar av andras arrangemang. Med boken följer en cd med alla låtar tvåstämmigt inspelade i original- och i långsammare tempo.

Det är tänkt att boken ska kunna fungera som "bredvid-litteratur" och kan följa eleven under ett par år. Jag använder materialet så att jag låter mina elever lära sig låten på gehör på lektionen och de har cd:n (och i förekommande fall även noterna) som stöd hemma.

Jag hoppas att många kan ha glädje av nothäftet!

Annika Dobler

Fortsättning från sidan 16: Ta Dig Ton!

Jag har nu bestämt mej efter 15 års uppbyggnad att lämna över till nya lärarkrafter (se annons på sid 6).

Jag fattade beslutet för 1 ½ år sedan och har hunnit att bearbeta det mycket. Att lämna ett toppenjobb som jag verkligen trivs med är inte lätt. Alla mina fina elever och vänner.

Jag har inget annat nytt jobb att gå till förutom mina 30-50 % på särskolan och det är ju inte så mycket fiol där. Funderar hur jag ska överleva utan att få undervisa i fiol som jag verkligen älskar. Tänker på allt bra material jag har.... att bryta upp är svårt. Är positiv och tror att det säkert dyker upp något som jag kan sätta min energi i. Det gäller ju också att våga släppa taget! Jag tror att en verksamhet mår bra av att personal byts ut ibland och 15 år en lång tid. Det är svårt att byta arbetsplats när man är kommunal musiklektare. På landsbygden finns det bara en arbetsplats. Det skulle vara bra om man fick byta arbetsplats ibland något år eller så. Då tror jag att vi alla skulle få lära oss något nytt av varandra, om inte så fick vi bekräftelse på att det vi gör är helt ok. Det har jag känt ibland när jag varit på ESTA-kongresser. Jag har åkt dit och trott att alla andra är

mycket bättre än mej på att undervisa men sedan har jag åkt hem och varit starkt över att det jag gör inte alls är dåligt.

Men naturligtvis är det inte lätt att våga släppa taget och tro att det ordnar sej innan man har ett ersättningsjobb. Pengar behövs ju hela tiden.

Fiolläger

I sommar ska jag anordna ett fiolläger i Norrbo igen. Det blir för fjärde gången. Förra året hoppade jag över, men nu ska det bli av. Lägret vänder sej till barn i 10 -18 års åldern och det har som titel "Allspelslåtar från Hälsingland" Vi lär oss låtar som spelas på allspelet på spelmansstämmorna. Både Norrbo och Delsbo stämmorna deltar vi i och vi kommer även att samarbeta med Norrbo spelmanslag och Dellenbygdens ungdomsorkester.

Sommar - sol - bad och fiolmusik det är livet det!

Hör gärna av er till mej!

Med vänlig hälsning *Marita Sandberg*
marita.sandberg@bredband2.com

Slängpolska

Trad. nach Johan Hedin
arr. Annika Dobler

$\bullet = 84$

Cello 1

Cello 2

7

11

27+28

Sveriges ledande gymnasium för blivande proffsmusiker

80 minuter instrumentalundervisning per vecka i tre år

Gemensam lektion med pianist varje vecka i tre år

Kammarmusik varje vecka i tre år

Symfoniorkester, kammarorkester, kör

*Samarbete med Gotlands Tonsättarskola och med
skolor i Tyskland, Finland och Estland*

Falu Sommarakademi med bl a Kungsbacka Pianotrio

*Klassisk musik och jazz. Påbyggnadsutbildningar
i klassisk musik, jazz, folkmusik och scenisk dans*

Riksintag

